

podle dochované historické fotodokumentace obnovena i řezbářská výzdoba odcizená na přelomu tisíciletí, a to tři andělci – jeden z oltáře Navštívení Panny Marie a dva z oltáře sv. Anny, andělčí hlavičky s obláčky z obou oltářů a lilie z oltáře sv. Anny.

V letošním roce začala první etapa restaurování kazatelny, které stejně jako obnovu hlavního oltáře i dvou bočních oltářů provádí MgA. Kateřina Čiháková Myšková z Chlumce nad Cidlinou. Interiérové vybavení kostela je obnovováno díky finančním příspěvkům poskytovaným Ministerstvem kultury ČR z Programu restaurování movitých kulturních památek a subvencím obce Neděliště. Velkou zásluhu nese i místní farní společenství v čele s Marií Rybovou, podporované duchovní správou všestarské farnosti, k níž Neděliště náleží. Farnost rovněž iniciovala a financovala obnovu dalších barokních děl, která byla provedena v restaurátorském režimu, ačkoliv nemají status kulturní památky.

Postupná obnova interiéru malého venkovského kostela v Nedělištích, prováděná s důrazem na autenticitu a rehabilitaci intaktně zachovaného barokního mobiliáře, svědčí o příkladném přístupu všech zúčastněných. Veškeré práce byly provedeny s respektem k původním technologiím a materiálům, s motivací maximálního zachování originálního pojetí. Účastníci bohoslužeb v nedělišťském kostele Nanebevzetí Panny Marie tak mají příležitost ocenit estetické citění a dovednost umělců a řemeslníků z počátku 18. století.

Obnova konstrukce krovu a výměna střešní krytiny kostela Nejsvětější Trojice v Novém Městě nad Metují

Petr Kočí

Kostel Nejsvětější Trojice v Novém Městě nad Metují je umístěný v nárožní partii v jihovýchodní části Husova náměstí a nebyl součástí základní urbanistické struktury budované v rámci založení nového města v roce 1501. Teprve v prvním desetiletí 16. století byla do rohu Husova náměstí místo zbořeného měšťanského domu vestavěna novostavba kostela s pětibokým závěrem a obdélnou širší lodí, přiléhající až ke konstrukcím stávající fary. Nejstarší dřevěné konstrukce kostela zanikly při ničivém požáru města v roce 1526.

Přibližně dnešní podobu dostal až za pernštejnské přestavby dokončené v roce 1541 dostavbou věže. V tomto stavebním období byl nově zaklenut presbytář i loď kostela valeně se styčnými výsečemi a lomenými čely. Do lodi byly vtaženy opěráky a prostory mezi nimi podklenuty, takže v prostoru 1. patra vznikl ochoz prostupující pilíře a spojený po západní straně chodbou v pozadí kruchty. Dále byl vybudován i nízký přístavek na severní straně kostela s předsíní a schodištěm na kůr. Západní štít byl původně etážový s vlašťovčími ocásky, zjednodušený do podoby valby v 2. polovině 19. století. Po požáru kostela roku 1639 byl vybudován nový krov věšadlového typu, renesančního charakteru. Za knížete Františka Josefa z Ditrichštejna byla provedena celková oprava střechy presbytáře včetně pokrytí taškami a osazena malá věž v hřebenové části presbytáře. V roce 1922 byla realizována celková oprava kostela, při níž byly vyztuženy krovy, celá střecha kostela pokryta taškami a nově zbudována korunní římsa, do té doby tvořená pouze prkenným podhledem. Za pálenou bobrovku byla krytina plošně vyměněna v šedesátých letech 20. století.

Před celkovou obnovou střechy a krovu v roce 2018 byla celá soustava krovu silně deformovaná – došlo k odklonu prvků od svislice. Byl patrný posun jihozápadním směrem (směrem k faře). Vyklonění sloupků krovu dosahovalo až 25 cm. Záhloví trámů a krokví byla místy zcela destruována dřevokaznou houbou a docházelo tak k poklesu jednotlivých vazeb a roznášení zatížení na sousední prvky a následně k jejich dalšímu přetížení. Celá konstrukce byla přetížená a docházelo k nadměrným průhybům zejména

↑ Obr. 1. Nové Město nad Metují, kostel Nejsvětější Trojice, pohled z Husova náměstí, foto: autor, 2021

← Obr. 2. Nové Město nad Metují, kostel Nejsvětější Trojice, obnova krovu, foto: autor, 2021

u vazných trámů – dosahovaly až 25 cm. Konstrukce byla dodatečně zesilovaná a podpíraná, podpěry však porušovaly základní statický systém původního krovu. Patrně účinkem předchozího posunu celé soustavy se štitová zeď vyklonila směrem k faře.

V období let 2018–2021 došlo k celkové obnově krovové konstrukce a výměně krytiny za pálenou bobrovku (šupinové kladení). Byla provedena obnova všech poškozených prvků náhradou protézami nebo příložkami. Dále byla konstrukce částečně vyrovnána, zejména sloupky, a proto ji bylo nutno zesílit soustavou vzpěr a zavětrování. Teprve po stabilizaci krovové soustavy bylo provedeno položení pálené krytiny s výjimkou stříšky,

dvou pilířů na jižní straně a stříšky vstupu na chór na severní straně, které překryla falcovaná střešní krytina z měděného plechu. Plechová falcovaná střešní krytina je i na zastřešení jižní strany presbytáře v místě návaznosti na zdivo věže. Konstrukce krovu byla zachována v maximální možné míře včetně autentických spojů. Ztužidla byla přiznána jako novodobý prvek. Realizace byla provedena velmi kvalitně, s velkým citem a pokorou k dochovaným konstrukcím firmou Tesařství Jan Rydlo.

Revitalizace prostoru valu a lipové aleje v areálu zámku v Novém Městě nad Metují

Jiřina Bublíková

Zámek v Novém Městě nad Metují byl postaven společně s městem jako pozdně gotický hrad, který město chránil. Základní kámen budoucího města i hradu byl položen 10. srpna roku 1501 ve dvě hodiny odpoledne samotným majitelem panství Janem Černčickým z Kácova. Po velkém požáru města v roce 1526 prodal Jan Černčický panství Pernštejnům a po nich následovala řada dalších majitelů. V roce 1908 novoměstský zámek získal majitel textilní továrny v Náchodě Josef Bartoň, který provedl jeho rozsáhlou přestavbu. Ta byla svěřena vynikajícím architektům té doby, Dušanu Jurkovičovi a Pavlu Janákovvi. Ze zámku se stalo moderní sídlo, vyzdobené předními českými umělci 1. poloviny 20. století ve stylech secese, art deco, kubismu a funkcionalismu. Současně však byla restaurována dochovaná výzdoba z časů renesance a baroka. Zámek byl také vybaven technickými vymoženostmi, jako je vodovod, ústřední topení, elektřina, telefon a jídelní

Obr. 1. Nové Město nad Metují, zámecký val před revitalizací, pohled od Zázvorky, foto: autorka, 2018